
**VITORIA GASTEIZKO UDALAREN GARDENTASUN KONTSEILUAREN
IRIZPENA, UDALAREN GARDENTASUN BETEBEHARREN BETETZE MAILARI
BURUZKOA. 2016KO EKITALDIA.**

SARRERA

2017ko martxoaren 1ko 25. zenbakidun ALHAOn argitara eman zen Vitoria-Gasteizko Udaleko herritarren parte-hartzearen araudi organikoaren behin betiko onarpena. Aldaketa honek ekarri zituen berritasun ugarien artean, aipagarria da Araudiaren IV Izenburuko II kapituluan Udalaren Gardentasun Kontseilua sortu zela.

Araudi Organikoaren 87. artikulua honako eginkizuna ematen dio aholku-organo horri: *“publizitate aktiboaren arloan eta informazio publikoa eskuratzeko eskubidea babesteari dagokionez Gasteizko Udalak dituen betebeharrak eta konpromisoak betetzen diren zaintzea”*.

Eginkizun hori betetze aldera, Araudi horretako 89. Artikulua dio Kontseiluak Euskadiko Toki Erakundeei buruzko 2/2016 Legearen 66. artikuluan aipatzen den **“publizitate aktiboaren eta informazio publikorako sarbidearen inguruko betebeharren betetze-mailari buruzko txostenari irizpena eman”** beharko diola.

66. artikulua. Gardentasunari eta informazio publikorako sarbideari buruzko betetze-mailaren jarraipena

1. Urte naturaleko lehen hiruhilekoan, txostena egingo da publikitate aktiboaren eta informazio publikorako sarbidearen inguruko betebeharrak aurreko urte naturalean zein neurritan bete diren jakiteko.

2. Txosten horrek ondorengo alderdi hauek aztertu eta azalduko ditu, gutxienez:

a) Udalak eta 47. artikuluan aipatutako bere menpeko gainerako subjektuek zein neurritan bete dituzten publikitate aktiboko euren betebeharrak. b) Gardentasunaren atarian kontsulta gehien izan dituzten edukiak. c) Informazio publikorako sarbidea izateko eskubidearen erabilera: zenbat eskaera aurkeztu diren; zenbat eskaera ebatzi diren; batez beste zein epetan ebatzi diren; zenbat eskaera onetsi diren oso osorik, zenbat zati batean, eta zenbat beste pertsona bat aurka egonda; zenbat

eskaera ezetsi diren, eta zenbat ez diren onartu; zati batean edo beste pertsona bat aurka egonda onesteko arrazoiak, ezestekoak, eta ez onartzekoak; maizen eskatutako informazioa; eta eskatzailearen profila (adin-tartea, sexua, eta eskaeran erabilitako hizkuntza).

3. Egindako txostena publizitate aktiboari dagokion informazio guztiarekin batera argitaratuko da.

2017ko maiatzaren 19an ofizialki eratu zen Vitoria-Gasteizko Udalaren Gardentasun kontseilua, eta bilkura horretan bertan Kontseiluari aurkeztu zitzaion Gardentasun eta Herritarrei laguntzeko Zerbitzuak egindako **"Vitoria-Gasteizko Udalaren Publizitate Aktiboari eta Informazio Publikoa Eskuratzeko betebeharrei buruzko Txostena. 2016ko ekitaldia"**.

Gardentasunaren Udal Kontseiluak txosten hori aztertu eta eztabaidatu du eta, ondorioz, irizpen hau ematea erabaki du.

IRIZPENA

0.- GAI OROKORRAK.

A) Udal gobernuak bere gain hartutako konpromisoari dagokienez.

Herritarren Parte-hartzearen Araudi Organikoko 89.1.d) artikulua Udalaren Gardentasun Kontseiluaren esku jartzen du honako eskumena: "Udal gobernuak gardentasunaren eta informazio publikorako sarbidearen alorrean bere jardunean hartzen dituen konpromisoen betetze-mailaren jarraipena eta ebaluazioa egitea, legezko betebeharez areagokoak badira ere".

Eskumen hau betetzearren, Kontseiluak ezinbestekotzat jotzen du honako hau:

Gardentasun eta Herritarrentzako Arreta Zerbitzuak txosten bat egin dezala, urtero, azalduz zein mailatan bete dituen gobernuak bere Legegintzaldiko Planean edota

Gardentasun Planean asumitu dituen konpromisoak, gardentasunari eta informazio publikorako sarbideari dagokienez.

B) Herritarrei ematen zaien informazioa kalitatezkoa, argia eta guztientzako irisgarria izateko beharrari buruz.

Gardentasun Legearen 5.5. artikulua arabera, gardentasunaren oinarriko printzipio bat da informazio oro *ulergarria, eskura-erraza eta doakoa* izatea eta *desgaitasun bat duten pertsonentzat irisgarri eta ulergarri diren bide edo formatuetan eskura dagoena, irisgarritasun unibertsalaren eta guztientzako diseinuaren printzipioen arabera*. Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legeak, berriz, 50.5 artikuluan, horri gehitzen dio, informazio hori izan behar dela *"egiazkoa, erraz eskuratzeko modukoa, bereizkeriarik egiten ez duena, argia, erraza eta zehatza behar du izan; eta, gainera, herritarrek ulertzeko moduko mezuekin osatu beharko da; horretarako, batez ere bideoak, grafikoak, argazkiak, marrazkiak eta ematen den informazioaren nondik norakoak hobeto ulertzen laguntzen duten beste edozein konposizio-bide erabiliko da, orria edo dokumentu-euskarria osatzeko"*.

Alegia, gardentasuna ez dela informazioaren iraulketa masiboa egitearen sinonimo. Gardentasuna egiazkoa izan dadin, informazio horrek kalitatezko, argitasunezko eta irisgarritasunezko baldintza batzuk bete behar ditu.

Zentzu honetan, Udalaren Gardentasun Kontseiluak uste du Udalean ildo formalak eta egituratuak egon beharko lirakeela herritarrei ematen zaien informazioak irizpide horiek betetzen dituela egiaztatzeko. Eta hori, ez bakarrik webgunean informazioa argitaratzerakoan, baizik eta baita ere formulario, ebazpen, gutun eta era guztietako informazio publikoa, izapide automatizatuak, eta abar Jakinaraztean ere.

2014ko ekainaren 27an Vitoria-Gasteizko Udalbatzak aho batez onartu zuen udalaren agiriak irakurketa errazeko irizpideekin idatzi beharrari buruzko mozioa.

Horregatik, Kontseiluak gomendatzen du,

Hizkuntz kalitateari, azalpenen argitasunari eta irisgarritasun unibertsalari buruzko irizpide batzuk ezar daitezela, modu masiboan jakinaraziko den edozein agiri edo komunikaziori aplikagarri zaizkionak, eta izenda dadila udaleko instantzia edo lantalde bat irizpide horiek betetzen direla zainduko duena.

Gutxienez, udaleko edozein organok modu masiboan jakinaraziko den agiri edo komunikazio bat diseinatzen duenean, agiri hori azertu eta zuzendu dezala organo edo batzorde berezi batek, agiri horrek zorrotasuna, hizkuntz kalitatea, azalpenaren argitasuna eta irisgarritasun unibertsala uztartzen dituela egiaztatzeko.

Arian-arian, udaleko langileei irizpideak eta prestakuntza eman dakizkiela, egiten dituzten agiri guztiek irizpide horiek berak beteko dituztela bermatzeko.

Horrez gainera, Udalari gomendatzen diogu ahal denean informazio publikoa azalpena argiago egingo duen informazio grafikoaz lagundua joan dadila.

1.- ERAKUNDE, ANTOLAMENDU ETA PLANGINTZARI BURUZKO INFORMAZIOA

Txostenean ematen den informazioa eta egiten diren oharpenak ikusirik, Udalaren Gardentasun Kontseiluak gomendioak hauek egiten ditu:

- **Udaleko zuzendaritza-lanpostuak edo erantzukizunekoak betetzen dituzten pertsonen ibilbide profesionalari buruzko informazioa eman dadila.**
- **legegintzaldiko Planaren gauzatze eta betetze-mailari buruzko informazioa eskaini dadila.**
- **Urteko eta urte anitzeko plan eta programei dagokienez, "eredu-fitxa" bat gehitu dadila, helburu bakoitzeko xede konkretuak, jarduerak, bitartekoak eta xedeok lortzeko beharko diren denbora-epeen aurreikuspena jasoko dituen.**

Txosteneko oharpenetan oinarritutako gomendio horiez gainera, Kontseiluak honako hauek gehitu nahi ditu:

- 19/2013 Legearen 6. artikulua eta 2/2016ko Legearen 52. Artikuluaren arabera, administrazioek, beste kontu askoren artean, "talde politikoei buruzko informazioa"

eman behar dute. Arlo honi dagokionez, udaleko webguneak jasotzen du, jaso ere, udaleko talde politikoei ordaintzen zaien diru-esleipenari buruzko informazio. Konkretuki, taula bat ageri du, udal talde bakoitzari hileroko ematen zaion diru-kopuruarekin eta urteko batura ere ageri duena. Atal berean zehazten da, Toki Araubidearen Oinarri Legearen 73.3 artikulua arabera, *“kopuru hau inola ere ezin dela erabili korporazioaren zerbitzurako langileei ordaintzeko, ez eta ondare izaerako aktibo finkoak izan daitezkeen ondasunak eskuratzeko ere”*. Halaber, txostenak dio, legearekin batera *“Taldeen, ematen zaien diru-esleipenaren kontabilitate berezi bat eraman behar dute(la) eta udalbatzaren esku jarriko dute(la) Udalbatzak eskatzen dienean”*. Egia da indarrean dagoen legediak ez dituela talde politikoak behartzen udalaren ekarpenak zertarako erabiltzen dituzten publikoki eta aldian-aldian informatzera. Are gehiago; kontu horiek ez ditu Kontu-hartzaitza Nagusiak fiskalizatzen Udalbatzak ekarpen horien kontabilitate berezia eskatzen ez badu. Diru-esleipen hori dirulaguntza gisa hartu behar den edo ez alde batera utzita, agerikoa da Udalak talde politikoei ematen dien ekarpen hori udal-aurrekontuetatik ateratzen dela, eta gainera diru horren erabilerak baldintza batzuk bete behar dituela.

- **Horregatik, baliabide publikoen gardentasuna areagotze aldera, Udalaren Gardentasun Kontseiluak udaleko talde politiko guztiei gomendatzen die argitara eman dezatela, ahal dela udal webgunearen bitartez, Vitoria-Gasteizko udalaren eskutik jasotzen duten diru-esleipenaren beren kontabilitate berezia.**

2.- GARRANTZI JURIDIKO-NORMATIBOKO INFORMAZIOA.

Epigrafe honetako 1. Itemak honela dio: *“Publikoak izango dira, halaber, udal-organismoek onartutako erabakiak, baldin eta zuzenbidea interpretatzen badute edo ondorio juridikoak badituzte.”*

Askotan, udalean hartzen diren erabaki eta ebazpenek, hartzaile indibidual jakin bat izan hala ez, beste pertsona askorengan edo herritar guztiengan ondorio juridikoak eragin ohi dituzte, nahiz eta pertsona horiek erabaki edo dena delako horretan aurreikusita egon ez.

Gardentasun eta segurtasun juridikoko printzipioek gomendatzen dute, herritarrek, oro, funtsezko erabaki horiek ezagutu ahal izatea. Gai honetan, Kontseiluak gabezia nabarmen batzuk antzematen ditu. Esate baterako, udalean dekretuak eta jarraibideak ematen direnean, ez dago zuzeneko bide bat Udalaren eta webguneko informazioa kudeatzen duen Zerbitzuaren artean, erabakiok argitara emateko. Bestetik, ondorio juridiko agerikoak izan ditzaketen zenbait erabaki ez dira argitaratzen, adibidez, Organo Ekonomiko Administratiboak ematen dituen ebazpenak, edo Aholkularitza Juridikoko Zerbitzuaren txostenak. Horregatik, Kontseiluak honako gomendio hauek ematen ditu:

- **Daudekeen datu pertsonalak kendu eta gero, udaleko webgunean argitara eman daitezela Vitoria-Gasteizko Udaleko Organo Ekonomiko-Administratiboaren ebazpenak, eta batez ere aplikazio zabala izan lezakeen doktrina, kasu partikular horretatik haragokoa, ezartzen dutenak.**
- **Kontu-hartzailatza nagusiaren txostenak, edota Idazkaritza nagusiarenak publikoak diren bezalaxe, argitara eman daitezela, halaber, Aholkularitza Juridikoko Zerbitzuaren txostenak, hirugarrenengan ondorioak eragin ditzaketen heinean.**
- **Argitara eman daitezela herritarrengan eragina izan ditzaketen dekretu eta barne jarraibideak, hala nola, ezarri beharreko araudia interpretatzen duten barne-erabakiak; udal politika publikoak eskaintzeko modu edo intentsitatean aldatetak eragin ditzaketenak; zerbitzu publikoak emateko moduari buruzko irizpideak aldatzen dituztenak; edozein zerbitzu edo udal prestazio lortzeko irizpideak arautu edo aldatzen dituztenak, etab..**

3. itemak honela dio: *“testu normatiboak egiteko espedienteak osotzen dituzten oroitidazki eta txostenak...”*

Txostenean adierazten da item hau ez dela udal webgunean espezifikoki garatua izan, eta arau testuak bakarrik argitaratzen direla, ez, ordea, espedientea osotzen duten oroitidazki eta txostenak. Agiri hauek ere argitaratzeko betebeharra loturik dago Toki Araubidearen Oinarri Legeak ordenantzak eta araudiak onartzeko ezartzen duen prozedurarekin, bai eta araugintzari buruz 39/2015 Legeak, Prozedura Administratibo

Erkideari buruzkoak, jasotzen duen araudi berriarekin (127. artikulua eta hurrengoak). Eskakizun honen xedea litzateke, ebaluatu ahal izatea ea arau bat onartzerakoan behar den prozedura jarraitu den, edo ea arau horrek araugintza onaren printzipioak betetzen dituen, hau da, arauaren beharra, efikazia, proportzionaltasuna, segurtasun juridikoa, gardentasuna eta efizientzia. Hori dena dela eta, Kontseiluak gomendatzen du:

- **Garrantzi juridikoko informazioaren atalean, onartu diren araez gainera, argitara eman daitezela “*testu normatiboak egiteko espedienteak osotzen dituzten oroitidazki eta txostenak...*”**

3.- INFORMAZIO EKONOMIKOA, AURREKONTUEI BURUZKOA ETA ESTATISTIKOA.

Txostenean egiten diren oharrak kontuan izanik, Udal Gardentasunaren Kontseiluak honako gomendio hauek eman ditu:

1. itemari dagokionez: “*Kontratu guztiak, beren xedea adierazi... Kontratuetan atzera egiteko eta kontratuari uko egiteko erabakiak ere argitaratu egin beharko dira.*”

- **Argitara eman daitezela webgunean Udalak izenpetzen dituen Kontratuetan atzera egiteko eta kontratuari uko egiteko erabakiak ere, erabaki hori udalak edota kontratugileak hartzen badu ere.**

4. itemari dagokionez: “*Ezarritako zigorrak, hala badagokio, kontratisten ez-betetzeengatik.*”

- **Argitara eman daitezela webgunean enpresa kontratugileei ezartzen zaizkien zigorrak kontratuen ez-betetzeengatik.**

5. itemari (sinatutako hitzarmenen zerrenda, honako hauek adierazita: sinatzaileak, xedea, iraupena,...) eta 6. Itemari dagozkionak (sinatzen diren kudeaketa-gomendioak..., honako datu hauek adierazita: xedea, aurrekontua, iraupena, betebeharrak ekonomikoak...):

- Txostenean esaten denarekin bat, argitara dadila akordio hauei buruzko informazioa osorik, hau da, 2/2016ko legearen 55. Artikuluan zehazten dena. Datu pertsonalak nahiz enpresa edo elkarteen babespeko datuak ezkutatzuz, egokia litzateke hitzarmenen zerrendak estekak jartzea, zuzenean hitzarmen edo kudeaketa-gomendioaren testu osora jotzeko.

- - 2/2016 Legearen 50.6 artikulua betez, Kontseiluak gomendatzen du: "Izaera ekonomiko-finantzarioko informazioa, bai eta baliabide publikoen erabilerari buruzkoa, politika publikoen lehentasunezkoa, herritarren zerbitzu publikoekiko duten asebetetasun mailari buruzko, edota estatistikoki nahiz portzentaje bidez azaldu daitekeen beste edozelako informazioa" adierazpen grafikoez lagunduta argitara dadila.

4.- LANGILEGOARI BURUZKO INFORMAZIOA

3. itemari dagokionez, 2/2016 Legearen 56.c) artikulua araber, Kontseiluak gomendatzen du:

- **"Ordezkaritza sindikaleko organoak osatzen dituzten kideen zerrenda" argitara eman dadila.**

Halaber, langilegoari buruzko informazio ahalik eta osatuena eta argigarriena izan dadin, Kontseiluak gomendatzen du:

- **Aurrekontuko plantila (plazak) eta lanpostuen zerrenda (lanpostuak) argitaratzeaz batera, jaso daitezela plazen eta lanpostuen arteko korrespondentziak.**
- **Lanpostuen katalogoak argitara eman daitezela**

Desgaitasuna duten pertsonen dagokienez:

1/2013 Legegintzako Errege-dekretuak, azaroaren 29koak, desgaitasuna duten pertsonen eskubideak eta beren gizarte-inklusioari buruzko Lege Orokorraren Testu Bategina onartzen duenak, bere 42 artikuluan honako hau ezartzen du: *"50 langile edo gehiago dituzten enpresa publiko zein pribatuak beharturik daude horien arteko 100tik 2 gutxienez desgaitasun bat duten langileak izatera"*.

Arau hau aplikagarri zaie udal enpresa publikoei: AMVISA, TUVISA, Ensanche 21 Zabalgunea, S.A. eta GILSA-ri. Aitzitik, ez zaio aplikagarri Udalari berari, ez eta bere erakunde autonomoi ere (IIZ; Dantza Kontserbatorioa; Musika Eskola). Horiei ezarri behar zaie Langile Publikoen Oinarrizko Estatutuaren 59. artikulua: *"Enplegu publikoko Eskaintzetan, lanpostuen kupo bat erreserbatuko da, ehuneko zazpia baino txikiagoa ez dena, desgaitasunen bat duten pertsonekin betetzeko"*.

Funtsean, bi arau hauen xedea berbera da, hau da, ekintza positiboko neurriak ezartzea enpresek eta administrazioak bereziki, desgaitasunen bat duten pertsonak kontrata ditzaten, kontraturiko pertsona desgaituen portzentajea plantiletan gutxienez %2ra iris dadin. Horregatik, Kontseiluak gomendatzen du:

- **Argitara eman dadila, eta eguneratuta mantendu, udalean lanean diharduten desgaitasunen bat duten pertsonen kopurua eta portzentajea, zer nolako lan harremana duten adieraziz.**

5.- Tokiko politika publikoen eta zerbitzu-zorroaren gaineko informazioa

Txostenean esaten dena kontuan izanik eta 2/2016 Legearen 54.d) artikulua aintzat hartuz, Kontseiluak gomendatzen du:

- **Arau horrek aipatzen duen informazioa (mantenimendu eta obrei buruzko zerbitzu-zorroa; segurtasun publikoa eta babes zibila; Hondakinen bilketa eta tratamendua; uraren kudeaketa...) modu agregatuan, labur eta argi eman dadila.**

6.- BESTELAKO GAIAK (2/2016 Legeko 58 eta 61 artikulua)

Ez dago atal honi buruzko gomendiorik.

7.- ERAKUNDE AUTONOMOAK ETA ENPRESA PUBLIKOAK

Bai Estatuko Gardentasun Legeak, bai eta Euskadiko Toki Erakundeei buruzko Legearen 49. artikulua ere, gardentasun araubidea udal mailako enpresa publikoei hedatzen diete, administrazioek entitate horietan duten partaidetza, zuzeneko nahiz zeharkakoa, kapitalaren ehuneko 50ekoa baino handiagoa bada.

Vitoria-Gasteizko Udalaren kasuan, bai erakunde autonomoek (Ingurugiro Gaietarako Ikastegia; Dantza Kontserbatorioa; Musika Eskola) bai eta AMVISA-k, TUVISA-k eta GILSA-k ere, egokiro betetzen dituzte informazio publikoari buruzko eskakizunak. Bada salbuespen nabarmen bat, ordea, gardentasun araudia betetzeari dagokionez: Ensanche 21 Zabalgunea, S.A, hain zuzen. Udal enpresa honek ez du gardentasun ataririk, eta informazio publikoari dagokionez, ez ditu asebetetzen araudiak eskatzen dituen gutxien-gutxieneko betebeharrak ere.

Ensanche 21 Zabalgunea, S.A.k ematen duen informazioa (xede soziala, estatutuak, administrazio kontseiluko kideak, kontratazio-jarraibideak eta beste ezer gutxi) ez dator bat, ezta hurrik eman ere, 2017an enpresa publiko garden batek beharko lukeenarekin.

Gogora ditzagun zein diren sozietate honen eginkizunak:

- Era guztietako azterlanak egitea eta Udalaren ekimenaren ondorio diren hirigintza antolakuntza, planeamendu, garapen nahiz kudeaketaren alorreko baliabideekin zerikusirik duten obra, zerbitzu eta hornikuntza kontratuak gauzatzeko edozein eratako egintzak prestatu, taxutu eta onestea, eta, halaber, planetan jasota ez dauden hirigintza ordenantzak, nahiz eta halakoetan udal gobernu organoek dagokien onespena eman beharko dieten.
- Hirigintzarako kudeatze eta gauzatze baliabideen bitartez onetsitako planeamendua garatu, gauzatu eta kudeatzea, behar denean desjabetzearen onuradun izaera bere gain hartuz eta beharrezko gertatzen diren obrak, azpiegitura-obrak, urbanizazio-obrak nahiz zerbitzu-hornikuntzak burutuz.
- Urbanizazioaren ondorio diren udal orubeak besterentzea, edo horien gainean planeamenduan aurreikusitako eraikin eta etxebizitzak eraikitzeo kontratuak egitea, eta urbanizazioaren parte diren zerbitzuak kudeatu eta ustiatzea, dagokien emakida lortuz gero.
- Udalaren lurzoru ondarea kudeatzea, Salburua eta Zabalganeko zabalkunde esparruetan; haren titularitatea bere gain hartuko baitu.
- Gasteizko Udaleko sail eta zerbitzuei laguntza ematea, baita beste administrazio batzuei ere, hirigintza jardueren eta lurralde antolakuntzaren alorrean, eta bere irizpena agertzea, onespena ematea udalari edo beste administrazioaren bati dagokionean.
- Ekimen pribatuko hirigintza jardueri laguntza ematea, horien bilakaera ikuskatu eta antolakuntza, gauzatze eta kudeatze baliabideen berri emanez.

Sozietate honi ematen zaizkion eskumen garrantzitsuak ikusita, ezinbestekoa dirudi gardentasun eta informazio publikoari buruzko arauen betetze zorrotza galdegitea, baina, aitzitik, arau horiek gutxien betetzen dituen udal erakundea da. Gardentasuna ez da kontu numeriko bat bakarrik, adierazle batzuen betetze portzentuala, agerian baitago adierazle guztiek ez dutela behinentasun bera jarduera publikoaren kontrolaren ikuspegitik. Horregatik

da bereziki larria ez betetzea kasu honetan, sozietate honek kudeatzen dituen interesen garrantziagatik.

Hala bada, Kontseiluak gomendatzen du:

- **"Ensanche 21 Zabalgunea, S.A." enpresa publikoak bete ditzala, lehen bait lehen eta bere osotasunean, indarrean dauden gardentasunari buruzko arauak.**